

Našim učiteljem v predarek.

V začetku šolskega leta hočemo nekoliko o neke nepravilnosti, katera se leto za leto bolj razširja, spregovoriti, in kličemo našim učiteljem: „Ne terjajte preveč od revščine in usmilite se denarnih moženj ubozih starišev, katerih deca poučujete!“

Vsaj, čegar otroci šolo obiskujejo, zna nekoliko pripovedovati, kako nezmerne terjatve nekateri učitelji gledé šolskih potrebščin stavijo. Nove zboljšane šolske knjige tako zaporedoma sledé, da večkrat že po minulem letu mlajši brat ali sestra od starejšega v višji razred vstopivšega knjige rabiti ne sme, ker učitelji zmerom naj-novejšo izdajo pri učencih zahtevajo. Učitelji bi se vendar morali na včasih jako neugodne razmere starišev ozirati in majhne razločke mej-novejšimi in starejšimi izdajami blagovoljno prezirati.

Stariši srednjih stanov, kakor: nižji uradnik, obrtnik i. t. d., kateri morajo na vsak krajcar gledati, se vedno pritožujejo, da ne morejo več obilim terjatvam zadostovati, ker morajo skoro vsaki dan obilo denarja ali za knjige, pisanke, risanke, peresa, svinčnike, papir i. t. d. potrošiti. Vsaj vendar nij treba, da bi vsi učenci na milimeter enake pisanke, vsi enaka peresa itd. imeti morali, ker ne zmorejo vsi stariši enakih stroškov.

Marsikaterim starišem krvavi srcé, ako ne morejo svojej deci novce za šolske oprave izročiti. Mnogokrat se tudi pripeti, da otroci vsled nevolje učiteljeve zaradi primanjkljivih šolskih pripomočkov po nedovoljnih sredstvih sežejo. Potem se hudujete nad temi poredneži. Mi pa si mislimo: Prizanesite nekoliko uboštvo, posebno sramežljivemu, katero le k rahločutnemu in občutljivemu srcu zaupno priteče.

Oni učitelji, ki nimajo nobenega razuma za apostolske besede: „Ljubezen je potrpežljiva, dobrotljiva, ona vse težnje voljno nosi“, sklicujejo se čestokrat na ubogim učencem namenjene brezplačne knjige. Toda ne vsak, kdor takih knjig ne zahteva, jih ni nepotreben, kakor jih tudi nasprotno marsikateri onih, ki jih zahtevajo, nijso potrebni.

Na premoženje starišev, na gmotna sredstva naj se toraj naši učitelji ozirajo, in šola, katera bodi ponos vsakej občini, si bo mnogo več prijateljev pridobila.

Ubogi kmet.

I.

Prišla je jesen in sme se povsem za kmeta ugodna imenovati, ker spravil je tam, kjer ni toča pobila, precej poljskih pridelkov v hram. Vesel sme zdaj sad svojega truda uživati. Toda malokateri kmet je v teh slabih časih še tako srečen, da more pridelke sam uživati, ker večidel niso več njegovo imetje. Z jesenom prišel je tudi oni čas, v katerem kmet svoja največja plačila odrajtovati mora. Ne samo davki in razne doklade morajo plačane biti, temuč še druge potrebe trkajo na duri.

Kmet, posebno manjši posestnik, se zaradi slabe letine čestokrat mora zadolžiti. Napravi dolg in obljubi, ali kapital ali obresti v jeseni plačati. Ako hoče ves kapital plačati, ne ostane mu nič živeža, ako pa obresti plača, primanjkuje mu denarja na drugi strani in primoran je zopet nov dolg napraviti. Če pa je prihodnje leto še slaba letina ali če pade v oderuške roke, kakor se to na Dolenjskem prav rado zgodi, je pa za zmerom izgubljen. Sploh so sedanji časi in razmere za kmeta tako neugodni, da mu zares nij

več moč životariti. Ne bo odveč, ako si nekoliko uzroke tega kmetiškega propada ogledamo in merodajnim krogom priporočamo, naj mislijo na olajšavo teh bremen tim bolj, ker je odvisen od kmetiškega blagostanja tudi blagor države, katere najmočnejši steber je kmet!

V prvej vrsti moramo seveda davke kakor eno največjih in najsilnejših plačil imenovati. A naj bi že davki taisti ostali, ker so v vzdrževanje državnih vpeljav zares neobhodno potrebni in sami na sebi tudi še precej primerni zemljiškim dohodkom, toda raznovrstne visoke doklade, n. pr.: deželne, občinske, šolske, cestne in druge doklade, so prevelike, ker mnogokrat čisti davek presežajo. Te naj bi se izdatno znižale in kmetu bi dosti pomagano bilo. Tudi so rubežni ali eksekutivni stroški preveliki in sploh terjatev nepravočasna. Zdaj mora kmet na vsake tri mesece oziroma pristojbin pol leta naprej svoje davčne obroke plačevati, brez ozira na to, da mnogokrat niti za sol nima in nič iz posestva pridobiti ne more, pač pa mnogo v zemljo vtakniti mora. In ako tem terjatvam po polnem ne zadosti, proizročujejo mu obile stroške za opomin, rubež i. t. d., dokler mu kako premakljivo blago, č-tudi v veliko škodo, ne prodajo. Neusmiljeno visoki so ti stroški, a še hujsa je, ako pride kmet v roke lakomnemu doktorju, ker v tem slučaju lahko križ čez svoje posestvo naredi. Toraj bi bilo potrebno, da bi se te terjatve o pravi času vršile, to je takrat, kadar kmet iz zemlje od katere svoje davke plačuje, tudi kaj pridobi in da ne bi rubežen pri eksekutivnih stroških dobička iskala. Mnogo bi se o tem še pisati moglo, toda pustimo to za drugi čas in ozrimo se na drug uzrok kmetiškega propada.

Pravdanje pripravi skoraj vsacega kmeta na kant. Pri tej opazki bo znabiti marsikateri rek, da kmetu ni treba pravdanja. Tudi m-

Zabavni del.

Pozdrav krajske dežele

novorojenej princesinji, Elizabeti.

Ptičica vesela
Čez goré letéla
Je na Dunaj, vél'ko mésto;
Tam uséla se i zvésto
Je lepó zapéla:
Kdorkol' tukaj mimo hódi,
Kter'ga že naróda bodi —
Krajska sréno te pozdravlja!
Pózdrav nosim jaz v palačo,
Med družino nam domačo
Ljúbo iz sreá:
„Da Stéfaniya i Rudolf,
Hóerka tudi mila,
Dobro bi se počétila,
Prosim sréno jaz Bogá.“

Ivan Turgenjev.

(Spisal A. S.)

Tužna vést o smrti slavnega ruskega pisatelja Ivana Turgenjeva Sergjeviča, kojemu je blizu Pariza na pristavi Bougival zatisnila trudne oči njegova dolgoletna prijateljica Viardot-Garcia, prešinila je ves olikani svet, posebno slovanske kroge, s globoko žalostjo. Pokojnik se je porodil 9. novembra l. 1818 v Orelu in je bil torej 65 let star. Pisateljski najznamenitejši proizvodi njegovi prevedeni so skoro v vse evropske jezike, kakor n. pr. „Lovčevi zapiski“, „Prizori iz ruskega življenja“, „Očetje in sinovi“, „Pomladanski valovi“, „Nov“, „Dim“ i. t. d. — „Dim“, „Lovčeve zapiske“, „Asjo“ in „Klaro Milič“ imamo tudi v slovenskem prevodu.

Turgenjev je bil najčisteji literarični značaj sedanje dóbe, ki se nij uklanjal nobenej presili in nij dal zapeljati nobenemu lagodenji. Bil je pošten, celó zoper sovražnika, kojega nij ličil inače, kakeršen je, in proti prijatelju, kojega nij nikoli v nezasluzena nebesa povzdigoval. Nij bil rojen strankarskim strastnim človekom, kajti nikdar nij pozabil, da je bil tudi njemu protivnik — rojak Rus. Vrh tega je pak dobro vedel, da baš sam ne zna poti iz teh zmešnjav v domovini, kakor vsi drugi Rusi ne. On nij bil prorok, nega samo pesnik. Ne vé si pomagati v romanu „Dim“ iz tega labirinta, kojega zagrinjajo gosti dimni oblaki a narod njegov. Nij mogel povedati, na katerej strani se bo solnce pri-

kazalo, koje je čutil se bližati. Turgenjev nij vedel, kje leži vzhod, in je celo svoje življenje neumorno preiskaval obnebjje Ruske, se li nekje ne daní. Na tem obnebjji zapazil je marsikatero navidezno lučico, goljufno svitanje, toda jutranji zarija se le nij hotela prikazati.

Čitajmo le roman njegov „Nov“, brez konca in kraja poln temnih čutov in upalega cvetja. Poginiti morajo vsi nezreli in nestrpljivi; le molčeči, marljivi Semenov, ki je bil na Angleškem, vztraja in dela molče dalje. Kaj bo iz njega, sam ne vé, ali on moléi in dela dalje. Turgenjev je bil sicer pesnik „Nova“, a ne njegov prorok. Imel je Tomažov prst, kojega je pokladal v rane svojega naroda, a nij imel Mojzesovega prsta, ki bi bil v daljavi kazal obljubljeno deželo. Močno spominja na pesnika, ki je ves nasproten od njega: na Ossiana. Ruski Ossian devetnajstega veka sedel je na morskem pečevji domovine svoje, pod njim divje bobneče morje, nad seboj svinčene oblake, okrog sebe neprozorne domišljene preje, koje ne prodré nijedno solnce, le malokterikrat otožna luna. Tak je bil Turgenjev, pravi novodobni pesnik, nezrelega veka pesnik, velikanski talent, ki ne vidi pred sabój nobenega cilja in se torej ne more dvizati do vrhunca. Veliki pesniki pomenijo zadnjo besedo, ki znači kulturni vek, ime Turgenjeva je pa značilo prvo besedo, katero je poganjajoča kultura novega svetovnega ljudstva jecljala.

Novost v tem romanu „Nov“, katero je popisaval, je vsaj nekoliko pesnika odškodovala.

mislimo, da se naj nepotrebno pravdanje zabrani, a uverjeni smo, da je pravdanje kmetu mnogo-krati potrebno, ker se nikjer take krivice in zmešnjave ne godé, kakor mej neizobraženimi kmeti. V takih slučajih naj bi toraj sodnije vso pravdo same prevzele in nevedne kmete k dragim advokatom ne pošiljali, ker se čestokrat pripeti, da ste po dovršeni pravdi obe stranki oguljeni in slečeni. (Dalje prihodnjič.)

O ženitvi.

Vprašal me je nek prijatelj, koliko časa bi moral še čakati, da si upam potem pri letnej plači 800 gold., ki pozneje naraste tudi na 1000, 1200 i. t. d., misliti na ženitev in vrhu tega vender živeti svojemu stanu primerno?

Živel je svoje dni nek grof Nida in imel samo jednega sina, kojemu je hotel izbrati sramežljivo, pobožno in varčno soprogo. Toda sinu ni bila želja očetova gledé ženitve nič kaj po volji, ker ga je vedno strašila misel, ali bo mogel svojo ženo preživiti. Kmalu potem želi se necega kmeta hlapec oženiti s deklo, in ker sta bila oba še „moderna sužnja“, morala sta dovoljenja iskati prej pri grofu. — „Koliko imata denarja prihranjenega?“ vpraša grof. Hlapec odgovori: „Prihranil sem si od svoje mezde 15 gld. in nevesta moja 6 gld. — to je vse naše premoženje.“ — „Kako pak hočeš z 21 gld. preživiti ženo? Poznam mladega moža, ki ima 21 000 gld. imenja, a si vender ne upa žene preživiti.“ — „Oho!“ pravi pobožni hlapec, „ta gotovo nij bil nikdar v cerkvi ter pel: „Oče nebeški hče nas vedno preživiti, ter ohraniti nas na duši in na telesu“. Po teh besedah uprè plemič svoje oči resno v sina, ki je stal pred njim zelo osramočen, ter reče: „Sin moj! Mnogo me je stalo, da sem te odgojil kot poštenega človeka, toda najlepšega se nisi naučil, namreč: v Boga zaupati. V tej umetnosti te je tu le hlapec prekosal“. In to je pomoglo.

Ali se bodo iz tega naši denašnji mladi ljudje, posebno pak tudi naše slovenske matere in hčere česa učile?

Omenjeno vprašanje je pomenljivo znamenje naše dōbe, poukazuje ob jednom na ukoreninjene napake in je torej občnega pomena. Možno, da tičé uzroki drugje. Toda vsaki oče ima prav, da

Ker nij več verjel, kar je, in nij vedel, kaj se le bo, je torej tim iskreneje tega se držal, kar je. Predočeval je sedanost v njenih najživejših bojih; trava v štepah rastla je pod njegovim peresom in lasje na glavi njegovega junaka. Polagal je uho na tla ruske ravnine in poslušal njene srčne vdarce, koji so čim dalj tim silneje vdarjali, kakor grom topov v daljavi. Turgenjev nij nikdar izgubil dotiko z osrčjem svojega naroda. Ostal je torej tudi ves Rus v svojem pisateljskem odnošaji. Po jednej strani je imel bistro oko za moderni realizem, po drugej strani vodile so ga zopet otožne sanje k pozablajočej fantastiki. Iz obeh teh vladajočih mislij nastala je njegova poezija. Takó je ukrajinski kmet v potu svojega obraza oral pusto in neplodno grudo ter peval otožne pesni o rusalki, milej rojenici, koje čarodejne noči ne poznajo nijedne pozemske težave. Tim načinom je Turgenjev spajal tudi občutke živečih ljudi s prikaznimi mrtve prirode k skupnemu soglasji. Polje in gozd, reka in bārje sodelujejo pri njem na korist človeške sreče in nesreče; óne imajo z ljudmi sočutje ali pak zaničujejo slednje. Kakor je on prirodo smatral, občudoval in se jej klanjal, nahajamo pri poludivjih narodih, kojim tiči praznevera starega veka še v žilah, tistega veka, ki je rodil bajke in pravljice.

Globoki naravni čut Turgenjev je tudi prozročil, da je nižjim stanovom obračal naj-

vpraša istega, ki snubi hčer, koliko je prištedil. Nekoliko sto prihranjenih goldinarjev v očeh vsacega skrbnega očeta več velja, nego še taka dedšina.

Kaj pak pomeni stanu primerno živeti? Gotovo bo marsikedo mislil tu na dragocene ženske obleke, na pogoltujoče modne novosti? Naj vzame ta ali oni bogatega dekleta, potem je vse računanje odveč, poreče morebiti kako bogato dekle, po čije premoženji se še nikomur nijso cedile sline. Vsaj baš to me vleče k mlademu možu! On ne zahteva premoženja, ampak samo osobo, kojoj hče stanu svojemu primerno preskrbeti.

Tudi pisalec teh vrstic je često na vprašanje: „Zakaj se ne oženite?“ resno odgovoril: Najprej moram ženo svojo pošteno preživiti. Teh mislij bodi vsak mlad mož. Žena pak mora tudi gospodinstvo umeti, povsod svoje roke imeti in kršenci gledati na prste in se mora po stanu tudi oblačiti, ne da bi kot pav se šopirila.

Dandanes se tolikanj toži o rastočem številu neoženjenih mož in o velikem prebitku nemoženih hčera. Glave si belijo, kako bi bilo odpomoči tej brezposelni množici samcatih devic, da-si ima ženstvo celo kopó sredstev, kako si kruh služiti. Poleg tega se pa ženski spol vedno bolj oddaljuje prvotnemu cilju, namreč zakonskemu! Ko bi dekleta naša se odlikovala s pohlevno nošo, priprostostjo in zadovoljnostjo, ne bali bi se možje nepotrebnih potrat, koje so zakonu za petami, in mnogo več deklic bi bilo pomoženih.

Ako žena misli svoj nalog s tem izpolnjevati, da se šopiri z dragoceno obleko, na glasoviru igra, romane čita, posebno take, v kojih kri v potocih teče, v gledišče hodi, cele družbe okolu sebe zbira, se sprehaja, — potem naj mož le gleda pisano, neoženjenim možem bi pak svetoval, naj ostanejo — samci. Tú je treba pomoči!

Vseh teh zabavnih stvari se kaki mladi ženi naravnost ne prepoveduje, naj ima glasovir in kratkočasno knjigo, toda vse zmerno.

Skrb je sol tega življenja, in kjer je resna volja, ondu se je tudi prava pot našla.

Izvirni dopisi.

Cirklje na Dolenjskem. Ker se dopisnik iz Križevega pri Kostanjevici v šte. 98. „Slovenca“ nad našo občinsko volitvijo izpodtika in

nekaj sorodnega se živadjo, kojoj lové, vodijo, tepó in deró. Nikdo nij otročje bitje, životarenje v človeku globočeje in ginljiveje popisaval od Turgenjeva. Imel je svoje mikroskope in mikrofone duševne, s kojimi je preiskaval najskrivneje čute v človeškem organizmu. Toda pri vsem tem Turgenjev nij bil sentimental, preveliko sočutje je bilo njemu tuje; izražal se je kratko, lakonično, dà celó do brezbesedne pantomime. — „Obrne se k oknu in zrè ven“, v teh besedah nij navidezno pač nič družega nego nebrižnost, toda kedor čita Turgenjeva na tem mestu pazljivo, čul bo burno, viharno strast. Tudi ta jezik je ruski; tako se je treba istemu izraziti, kojemu je ležala živ dan tuja roka na ustih, nemoč slobodno izraziti svojih misli.

V svetovnej literaturi je Turgenjev postal merodajen velikan duševni. Njegovi učenci znani so v Franciji in posebno v Nemčiji. Cela tolpa nemških novelistov živi izključljivo na njegov račun, ter prevaja njega rusko žitje in bitje na manjše slavjanske narodnosti. Toda njim manjka izvirnost pesniškega kažipota, kakor tudi zasloba velicega naroda, ki ima tajnopolno, mogoče osodepolno bodočnost.

Truplo pokojnikovo, čegar zadnje besede so bile: „Živite in ljubite ljudi, kakor sem jaz vedno ljubil in grlil vse ljudi!“ — prepeljali so v Petrograd in ondu položili k zadnjemu počitku v tej dolini solz, prevar in praznih domišljij

našim občinskim odbornikom očita, da so se predrznili ravno v praznik sv. Petra in Pavla župana voliti, ter njih volitev k sušenji mrve primerja, vzamem si prostost, o omenjeni volitvi tudi nekoliko spregovoriti.

Zares se je pri nas volitev župana ravno na praznik sv. Petra in Pavla vršila, toda naši odborniki so kmetje ne pa gospodje, zato jim ni zameriti, ako svoje seje in volitve na kak praznik ali nedeljo napravijo. Gotovo jim tudi sv. Peter in Pavel omenjene volitve v zlo vzela nista, posebno ker so dotični odborniki poprej službo božjo opravili in se še le potem k volitvi podali. Pač pa omenjena volitev — kakor dopisniku iz Križevega tudi enemu naših odbornikov po volji ni bila, ker zibal se je revež uže v sladkih sanjah, da bode „enoglasno“ za župana voljen, a sladke sanje šle so mu po vodi. — Sicer je bil „enoglasno“ voljen, pa k nesreči še ta edini glas, katerega si je on sam na vizitni karti enega gospoda odbornika, kateremu osebno k volitvi priti nij bilo mogoč, napisanega prinesel, nij bil veljaven. Zato je pa tudi pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Krškem zoper to volitev pritožbo vložil, in sicer iz vzroka, ker se je županstvo zaradi neke sodnijske preiskave, v katero je on zapleten, pri c. kr. okrajni sodnji poprašati predrznilo.

Izvoljen je bil za župana naš dosedanji župan, v občé spoštovani g. Jože Ferentschag, od katerega bi pa želeli, da bi: prvič temu k naši povse národni dolinici neprestanemu „tajč pohrusten“ tako nagnjen ne bil, drugič pa, da bi kakor župan en malo več eneržije pokazal ter nam vender enkrat naše pota in ceste, za katere se je lansko leto do sto goldinarjev potrosilo, a nič storilo, vsaj nekoliko popraviti dal, za kar mu bi bila gotovo večina občanov in drugih, čez našo dolino potujočih zeló hvaležna.

Opomniti še moram, da ta naša volitev župana do sedaj od strani c. kr. okrajnega glavarstva še ni potrjena, in sicer iz uzroka zgoraj omenjene pritožbe, katera se je baje visokemu deželnemu odboru v rešitev predložila. Zato pa tudi naš novi odbor, akoravno že 2. junija izvoljen, še do zdaj zborovati in za blagor svojih volilcev se obnesti ni imel prilike. Za danes toliko! Ako ti bode po volji, hočem ti, dragi „Glas“, prihodnjič od naše strani še kaj sporočiti. H.

Iz spodnjega Štajerskega, dne 3. t. m. Pred desetimi leti, to je leta 1873., je bilo pri nas veliko naročnikov „Slov. Naroda“, ker je bil ta list napreden. — „Slov. Narod“ piše v šte. 164. leta 1873. med drugim: „Prosimo dobrohotne gospode od „Politik“, da sledeče vedó: Prvič: Mi ne perhorešciramo „pravne“ stranke kot sobojevnika, temuč sami nečemo iz narodnjakov v „pravne“ po sili prekerstiti se dati, kakor so to terjali pri nas arogantni individui dovolj. — Drugič: Mi smo zmirom za edinost in zedinjenje; ali mi liberalno-narodni zedinjenja ne razumevamo tako, kakor Bleiweis-Costa in „pravni“, namreč: vlezi se tu meni pred noge, da te bom pohodil in poteptal, ker nisi vseh mojih misli in ker mi v vseh rečeh absolutne pokorščine ne skazuješ; tako razumevajo „stari“ edinost, mi pa mislimo, da je edinost med možmi in poštenjaki le mogoča, ako vlada medsobna toleranca.“ — Dalej: „Naj narodnost, slovanstvo in Slovenijo vrag vzame, če vse tako rimsko in papežko govori Ulaga in Jeran pri nas; — „krepieren soll der Hund“ je Bleiweisova morala proti unim, ki niso njegovih misli (tako se je namreč o našem najzaslužnejšem pisatelju Levstiku izrazil) i. t. d. Da, ko bi mi imeli kakega Riegera ali Palackega! Ali mi tacih možev nimamo! Nečemo dalje govoriti; če bode trebalo, bodemo že še. — Na Češkem je lahko ohraniti edinost. Tam so tudi difference, ali dogovorili so se: „Toliko imate vi voliti poslancev, toliko mi. — Vi delajte tam, mi tú. — To je pošteno, to so možje.“ — A kako

kih govoril in politiko delal. — Namest tolerance vidimo, da se „vera“ kot pištola na prsa nastavlja tam, kjer je nič treba ni vmes štuliti. — Po drugi plati se pa vpije: naj se uničijo možje narodno delavni, v parlamentu izurjeni naši poslanci, kakor dr. Vošnjak, dr. Zarnik i. t. d., pa bi se na mestu njih posadili v parlamente kakšni figuranti, ki še govoriti ne znajo, če končno sami mežnarji. — Pri nas se agitira proti nemu poslancu, kateremu ves svet prizna, da se je politično pošteno obnašal in je zmožen politikar, — s tem, da je „v petek meso jedel“. — To v 19. stoletju? Ali niso ti „stari“ pravi Abderiti? i. š. v.“

Tako je pisal „Slov. Narod“ pred desetimi leti, kateremu je bil odgovoren urednik Ivan Semen, — kako pa piše danes? O tem se vsak sam lahko prepriča, ki list dan za dnevom marljivo prebira.

Iz Mostara. V zadnjem „Glasu“ poročal sem nekoliko iz naše dežele, danes hočem pa mesto Mostar površno opisati. Mostar je precej veliko, redno in čedno zidano glavno mesto Ercegovine. Prebivalcev šteje kakih deset tisuč duš. Mej temi prebivalci zastopani so vsi narodi, kakor: Srbi, Hrvati, Čehi, Poljaki, Madjari, Nemci in Turčini. Tudi nas Kranjcev je precej tú. Mesto razširja se ob Narenti skoraj pol ure. Največja poslopja so stoprav pod našo vlado zidali, in sedanje mesto prejšnjemu skoraj podobno ni. Zanimivo je, da je pred vsako večjo in starejšo hišo turški mirodvor, ker so prej muhamedanci svoje mrlične zmerom blizo hiš pokopavali. Zdaj se je seveda ta nepravilica iz zdravstvenih uzrokov odpravila, a grobovi in znameniki nas še zmirom na to turško navado spominjajo.

Tako imamo tudi pred kazino mnogo turških grobov. Ker ravno o kazini pišem, hočem omeniti, da je to edino tukajšnje društvo, v katerem so vsi uradniki, častniki in meščani upisani. Toda ne mislite, da v tej kazini politikujemo, ne, ker je to društvo le v zabavo in čitanje.

Tukajšnje prodajalnice so večinoj v tujih rokah, ker domačini za kupčijo nimajo pojma. Prodaja se tukaj vse na ôke; ôka tehta 1¼ kile. Tudi imamo lepe cerkve v mestu, posebno se odlikuje stolna cerkev. Uradni jezik je tukaj hrvaški, le s centralnimi oblastnjami občujemo nemški.

Kar se tiče vode in zraka smo tudi zadovoljni. Posebno v jeseni je zrak zdrav, ker prevelika vročina že pojemlje. Na obeh straneh Mostara vzdigujejo se lepi vinogradi, kateri nam vsako leto mnogo dobrega vina donajajo. Pri vsakej hiši je tudi vrt, v katerem razen zelišča, fige, breskve in drugo južno sadje zori.

Nedavno udeležil sem se turškega ženitovanja. Šege pri takej priložnosti so kaj čudne, vse drugače, kakor pri nas. Povabljeni sedé na pregrinjalih v praznične obleki, nevesta pa kleči dva dni s povešenimi očmi v kotu sobe in ne sme niti besedice spregovoriti.

Druzega danes nimam poročati, ker je pri nas vse po starem. Mir je in ničesar se ni bati. V nekem časniku sem bral, da bi se bili v Ercegovini naši vojaki z ustaši sprijeli. To je neresnično, ker je ljudstvo mirno in pod našo vlado kaj zadovoljno. Kadar bo zopet kaj novega, poročal bom takoj, do tje pa pozdravljam svoje rojake!

Domače zadeve.

— (Ljubljanska mestna hranilnica.) Mestni zbor ljubljanski sklenil je v seji 11. t. m., da se ustanovi mestna hranilnica. Potrjenje pravil, katera je izdelal mestni odbornik g. Ivan Hribar, se bode od Nj. Veličanstva cesarja izprosil.

— (Mestno štipendijo) za obrtno šolo v Gradci podelil je mestni zastop knjigovoznemu učencu R. Šlajpahu.

— (Stari goldinarji) se bodo jemali le še do konec tega meseca kot plačilo. Pozneje bo treba zamenjati jih pri glavnih davkarijah ali pa poslati na Dunaj. Kdor ima star papirnati denar, naj se ga iznebi o pravem času.

— (Potrjene deželne postave.) Nj. Vel. cesar je potrdil v lanskem deželnem zboru sklenene postave, zadevajoč javno preskrbovanje ubozih po občinah, odpravo farnih siromašnic in o izročitvi njih premoženja občinam v oskrbo.

— (Imenovanje.) Naučni minister je imenoval dosedanega g. prof. Frana Gerdiniča na gimnaziji kočevski profesorjem na gimnaziji v Kranji.

— (Kranjski deželni zbor) prične jutri zopet svoje zasedanje.

— (Pismonosci ljubljanski) opravljajo svojo službo res prav marljivo in natančno za primeroma majhno plačo. Želeli je, da bi se jim tudi ona nagrada, katera se je nedavno dunajskim pismonoscem dovolila, priznala. Dunajski pismonosci dobivajo od leta 1883 naprej novo letno doklado k svoji plači v znesku od 80 gld.

— (Vojaške vaje) v Ljubljani in okolici so bile nenadoma 6. t. m. zaključene, ker so morali iti vsi trije polki in lovci na Hrvatsko zaradi ondodnih kmetskih neredov. Teh vaj so se udeležili polki, vsak sestoji iz 4 batalijonov, št. 7. baron Dahlen, št. 17 baron Kuhn in št. 97 primorski polk, sestavljen iz polkov št. 17, 22, 79; lovski batalijoni št. 9 in 27, dalje dva eskadrona konjice in jedna baterij-divizija.

— (Vojaški novinci) za l. 1883 se imajo vsled razglasa vojnega ministerstva v treh oddelkih, in sicer za nekatere polke 11. in 6. oktobra, vsi novinci vojaški tistih polkov, ki se nahajajo v Bosni, Ercegovini in južnej Dalmaciji vže 1. oktobra v svojem dopolnilnem okraji zbrati.

— (Na Igu poleg Ljubljane) bo danes 16. septembra ob 10. uri v farni cerkvi sv. Martina č. g. novomašnik Ivan Cotelj opravil prvo ali novo sv. mašo, pri kateri mu bode pridigoval domači gospod fajmošter Jakob Dolenc. Novomašnik je rodom Kranjec, pa poreško-puljske škofije mašnik.

— (Železnica Trst-Herpelje.) Za zidanje železnice Trst-Herpelje ustanovilo se je c. kr. gradbeno vodstvo, in je bil vodjem izvoljen nadzornik Viljem Vračil.

— (Deželni zbor goriški) je sprejel v drugem in tretjem branji vladni predlog o pogodovanju Krasa na Goriškem.

— (Postojnska slovesnost) vršila se je 2. septembra dostojno in veličastno. Čistega dohodka za „Narodni dom“ ostane, kakor se poroča, okolo 1000 gld.

— (Porotna sodnija) je dne 14. t. m. obsodila Marijo Gabrijelo pl. Födransperg, soprogo pred več leti v kaznilnici v Gradiški umrlega zločinca, bivšega viteza Evalda Födransperga, na tri leta ječe in k zgubi plemstva zaradi goljufije in krive prisega. Porotniki so jo enoglasno krivo spoznali.

— (Iz Zagreba) se 13. t. m. poroča, da je vsa nekdanja Vojaška Krajina v polni ustaji. Ta ustaja razširja se do Novega. Naš domači polk Kuhn je na štajersko-hrvaški meji, stab in godba sta v Krapini; koroški polk je v Zagrebu in pešpolk nadvojvoda Leopold odide 21. t. m. iz Gorice v Zagreb.

— (Novo šolsko leto 1883/84) na mestnih ljudskih šolah v Ljubljani se prične jutri, in sicer v prvej in drugej mestnej deškeji soli in dekliskej soli pri nunah.

— (Difteritis) ali vratna bolezen pojavila se je v Ločah pri Konjicah. Več oseb je vže zbolelo.

— (Novomeški „Narodni dom.“) Kakor poizvedamo, hočejo dolenski rodoljubi osnovati „delniško društvo“ za novomeški „Narodni dom“. Vkup stopilo bode 300 mož, od katerih bode vsak 50 gold. vložil. Skupna svota 15 000 gold. zadostila bode menda, da se bode to narodno poslopje dozidalo. Vsaka vloga bode dobre obresti nesla, društvo bo pod uradnim nadzorstvom, toraj se zgube ni bati. Ker se bode plače-

valo na obroke po 5 gl. na mesec, pristopi lahko vsak. Naročila sprejema gospod Fr. Perko v Rudolfovem.

— (Pojasnilo.) V zadnji številki našega lista poročal nam je naš pohajkovelec, da je v oni družbi pri g. Auerju, katera se je jako nedostojno obnašala in naš list obrekovala, tudi „Clavierstimmer g. M.“ bil. Kakor nam je g. M. sam pojasnil, ni bil on, temuč g. L. . . . ., katera dva gospoda sta si jako podobna, v tej družbi. G. M. v onem času niti v Ljubljani ni bil. Obzalujemo, da se je naš pohajkovelec zmotil. O g. L. . . . . u govorili bomo prihodnjic.

Drobtinice.

— (Samomori na Dunaji) meseca avgusta dosegli so število 24. Mej temi je 20 mož in 4 ženske. Obeslo se je 8 oseb, 6 ustrelilo, 4 utopilo in 6 ostrupilo.

— (Umor zaradi devet krajcarjev.) Na Ogerskem ubil je dvajsetletni hlapec Gjurjo Pociojevič svojega brata Štefana zaradi devet krajcarjev, katere mu je pri igri dolžan ostal.

— (Obisk cesarja v Segedinu) odločen je na 14., 15. in 16. vinotoka t. l.; delajo se velikanske priprave v ta namen.

— (Branjevski shod.) Predvčeranjem zborovali so v dvoranah gostilne „pri Božjem očesu“ na Dunaji ondodni branjevci. Mej drugim govorilo se je tudi o velikej, po nedovoljenem havziranju povzročenej škodi za majšne trgovce in branjevce. Posebno dobro govoril je nek Kerner, kateri je dokazal, da se vsled nedovoljenega havziranja nad 8000 davkoplačujočim trgovcem velika škoda godi. Sklenilo se je, da se vlada naprosi, da nedovoljeno havziranje odpravi, katero se po vsej pravici za davkoplačujoče trgovce sme „življenju nevarno“ imenovati.

— (Avstrijec na Saksonskem) živi po poročilih statističnega oddelka kr. saksonske vlade vsled zadnjega ljudskega štetja od 1. decembra 1880. leta 30 000 duš, toliko skoro, kolikor biva v Kranjskej vseh Nemcev.

— (Socijalni boj) bijejo v Severni Ameriki zdaj na treh bojiščih: telegrafisti, ženski krojači in 6000 delavcev po smodkarnicah štrajkajo. Najzanimivejši je štrajk telegrafistov, ki obsega vse zjedinjene države in Kanado in je največji in najoriginelnejši, ki smo jih doživeli v zgodovini bojev za zboljšanje plače. Kakor jeden mož se je vzdignilo 12- do 16000 mož po vsej deželi proti mogočnemu monopolu. Kaj je vzrok? Neprestano zniževanje plače, kar uže traje 10 let, dasi ima družba Jay Gould in drugi vedno rastoče dividende. Opoludne 19. julija zavriši močan pisk v velikanskem poslopju „Western Union“ v Novem Jorku, in poskočilo je 400 telegrafistov kot jeden mož na noge in ostavili delo. Baš v istem trenutku učinili so to tudi drugi telegrafisti po vseh mestih, in z jednim udarcem pričel se je — velikanski štrajk. Vsled tega so nastale ogromne ovire v prometu po vsej deželi.

— (Pomilostil) je presvitli cesar 208 jetnikov v Avstriji in 253 na Ogerskem. V Gradišči jih je milost doseglo 5, v Kopru 4, v Trstu 14, v Ljubljani na Gradu 4. — V Gradišči je en pomilosteneec polento kahal svojim tovarišem, ko mu je došla vesela vest. Koj je oddal kahalnico drugemu ter se je poslovil.

— (Visokošolci.) Na prošnjo budapeštanske policije so ravnatelj ondodne univerze in politehnik visokošolce oestro pred kalenjem javnega miru posvarili.

— (Na štiri leta zapora) obsojen je bivši visok kraljevi uradnik v Budapešti in zet umrlega ogerskega ministra Szenda z imenom Pansz, ker si je prisvojil precejšno svoto javnih denarjev.

— (Umor in samomor.) Dne 12. t. m. sprožil je železniški sluga v Beču Karol Rihly revolver najprej na svojo ženo, potem pa na sebe. Oba sta takoj mrtva obležala. Uzrok temu zločinstvu je bil vedni razpor mej zakonskima.

— (Nesreča na otoku Java.) Stalni tajnik akademije v Parizu, g. Bertrand, poroča, da je člen tega zavoda, g. Delaunay, nesrečo na otoku

Java že pred dvema leti prorokoval in se le za nekoliko dni zmotil. Dalje poroča, da isti gospod nov, veliko hujši vulkanični potres na tem otoku za leto 1886. prorokava. Ne vemo, kaj bi k temu prorokovanju rekli, vsakako pa mislimo, da se gospodje profesorji včasih tudi motijo in da se marsikaterikrat pri prostemu človeku več verovati sme, kakor takim učenjakom. Dokaz temu je bil o katastrofi na otoku Ichia fakim Bonagrata, kateri je velikanski potres vze zjutraj istega dne prorokoval

— (Na gledališčinem odru poročena) sta bila nekje v Ameriki minolega meseca pritlikovca Jon Zmaris in Marija Nail. Ženin je 30 let star in meri 42 palcev, nevesta pa meri 31 palcev in je 33 let stara.

Tržne cene v Ljubljani

12. septembra 1883.

Hektoliter banaške pšenice 8 gold. 99 kr., domače 7 gl. 96 kr.; ječmen 4 gl. 23 kr.; reš 5 gl. 20 kr.; ajda 4 gl. 71 kr.; proso 4 gl. 71 kr.; turšica 5 gl. 60 kr.; oves 2 gold. 76 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gl. 85 kr.

Listnica uredništva.

G. D. v Č. V.: Hvala lepa za Vaš prijateljski svet. Gotovo ga ne bomo prezrili, ker sprevidimo, da je narodu v korist. Toda ne mi, le do tihnik vedno zbada brez vsacega uzroka. — G. Z. v S.: Ne zamerite, da vam toliko časa nismo odgovorili, ker nam ni bilo moč. Kar zahtevate, bomo prilično storili. Ohranite nam še naprej Vaše prijateljstvo. — G. R. P. v Lj.: Kar krojač Kunc o nas misli, nas proklete malo briga! — G. J. N. v K.: Kako? M. v M.: Hvala za podlistek, pride prihodnje. — G. J. N. v K.: Kako? Smemo li prihodnje Vaše ostavljeno poslano objaviti? Je izvrstno! Bog živi! — G. S. C. v D.: Hvala; prosimo, pišite se kaj. Vi ste pravo zadel!

Bratov Koslerjev

pivo v steklenicah

prilporoča

v zaboječih po 25 do 50 steklenic

A. Mayer, Ljubljana.

C. kr.

privilegij za zboljšanje šivalnih strojev.

Ivan Jax

Ljubljana, Marije Terezije cesta, hotel „Evropa“.

Zaloga

raznovrstnih šivalnih strojev

za rodovine in rokodelce; za rabo vsakršnemu potrebnemu šivanju. **Izdelovalnica strojevih stopal in posameznih delov.** — Zaloga šivank, ovirna in olja. — Vsak pošten trgovec, šivilja in privatna oseba dobi proti prav malej doplači na mesečne obroke v znesku 5 gl. njegovim zahtevam primeren šivalni stroj; poroštvo dajem na pet let in zastoj poučujem. Tudi pri meni ne kupljene šivalne stroje popravljam.

Posredovalni zavod za zasebna opravila in naznanila

Florijana Rogla

v Ljubljani, Gospodske ulice št. 7

dovoljuje si naznaniti, da je pripravljen **dijakom popolno oskrbo od 15 gold.** na mesec in višje posredovati. — Tudi se prilporoča za posredovanje posojil, kupovanj in prodaj itd. — Trgovski učenci, praktikanti in pomočniki se tudi po njegovem posredovanju dobro umeščavajo.

Usojam se naznaniti, da sem

gostilno „pri Metliškem vinu“

na Bregu števil. 8

v najem vzela. Najboljša vina po 36 in 40 kr., okusna in cena jedila in dobro postrežbo zagotavljam mojim častitim gostom. Prosim torej mnogega obiskovanja moje gostilne. Tudi mrzla jedila, kakor klobase, prešut itd., in opoldanska hrana se tu dobivajo.

Z odličnim spoštovanjem

Andrej Petelin.

Brez te *varstvene znamke*, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot *ponarejeno*.

Schutzmarke.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču

je odločno najboljšo zdravilo zoper **protin** ter **revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi** ter **živoih, otekline, otrpanele ude** in **kite** itd., malo časa če se rabi, pa mine po polnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „**cvetu zopet trganje po dr. Maliču**“ s **zraven stoječim znamenjem**; 1 steklenica 50 kr.

Zahvala.

Gospodu **pl. Trnkóczy-ju**, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na **protinskej bolezn** na nogi **silno trpeli** in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in uže več dnij niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na **Vaš dr. Maličev protinski cvet po 50 kr.** ter si ga nemudoma naročim. In res imel je **čudovit vseh**, da so se po kratkej rabi **oprostili mučnih bolečin**. S popolnim prepričanjem **priznavam torej dr. Maličev protinski cvet** kot **izvrstno zdravilo** in ga vsakemu bolniku v jednakej bolezn **prilporočam**. Vašej blagorodnosti pa izrekam **najprilporočnejšo zahvalo**, z vsem spoštovanjem udani

Fran Jug, posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski zeliščni sirup kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratoból, prsne in pljučne bolečine; 1 steklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpustke in bezgavne otekline. 1 steklenica 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatuljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatuljami 1 gold. 5 kr. Razpošilja se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se takoj v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. TRNKOOZY-ja na Mestnem trgu v Ljubljani.

Zahvala in prilporočilo.

Zahvaljujem se častitim gg. trgovcem in slavnemu p. n. občinstvu za meni do sedaj izkazano zaupanje in prilporočam prečastitim gg. trgovcem svojo izvrstno urejeno

apreturo za sukno

slavnemu občinstvu pa svojo po polnem na novo osnovano

kemično spiralnico,

v kateroj se nerazparane možke in ženske obleke, obleke za plese in vizite, šali, tapecirarsko blago, pregrinjala z vsemi okraski, ne da se tisti zmanjšajo ali pa zgube prvotno barvo in obliko, lepo očedijo. Isto tako se lepo očedijo obleke od baržuna in raznega blaga, plašči, janke, katere so obšite s čipkami ali kožuhovino, uniforme z baržunastim okrašenjem ali vezenjem, ako so se pomečkale, oprasile ali po dežju oškodovala, tudi ako so se onesnažile s firnežem ali črnilom. Zastori se sprejmo pri meni za pranje in se potem nategnejo, kakor so bili prvotno, jako lepo, ne da se raztrgajo. — V mojej

ličnej barvariji

sprejema se različno blago iz svile, bombaža ali pa pomešano, čipke vsake vrste, rute s krepona, pregrinjala, tapecirarsko blago, blago s pliša, damasta in ripsa. Tudi se pobarvajo različne obleke za gospode in gospé, ženski paletoti in deževni plašči, ne da se isti razparajo ali pa da postanejo manjši, v vsakej barvi, katera se želi.

Za mnogobrojna naročila se prilporoča z odličnim spoštovanjem

Josip Reich,

Poljanski nasip, Ozke ulice števil. 4 v Ljubljani.

PETER THOMANN

kamosék na Dunajskej cesti v Ljubljani

se prilporoča za izdelovanje **nagrobnih kamnov, križev** itd., počenski od 5 gold. in više, za vsake cene, in tudi gledé družih kamnoséskih del. — Ker se Vseh svetih dan bliža, prilporoča tudi za ta dan dotične svoje cené in lepe izdelke.